

BAJA ÉS VIDÉKE

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda:
PALÁNKA, Báró Gromon-Dezső utca 14 sz.
 Megjelenik minden vasárnap reggel.
 Egyes szám ára 4 fillér.

Felíró szerkesztő:
Cserniksek Imre
 Szerkeszti Rothschild Zsigmond

Előfizetési ár:
 Egész évre 6—K
 Fél évre 3—K
 Amerikába egész évre 8—K
 Nyilvált sora 30 fillér.

SZÓZAT.

Irta: Rákosi Jenő.

Az Európát dúló világháború borzalmasan gazdag képsorozatai felett egy asszonyi alak lebeg, mintha e háború tüzei keresztülmenve emelkednék tőlünk egy jobb világba.

De bánatos szeme itt csüng az elhagyott földön a maga szegény árváin, akiknek anyja és százezer más árván, akinek patronája volt életében.

Hohenberg Zsófia hercegnő volt a Zsófia Gyermekszanatórium védőasszonya és most árván maradt tőle a sanatórium maga is.

Mert hiszen azért, amiért e reitenti háboruban a magyar vitézek halálmegevetéssel küzdenek: az ő vére hullott el elsőnek azért a nagy és szent célért.

Azt hittük, hogy a béke munkáiban várja őt egy nagy történelmi küldetés nemzetek boldogítása körül, mert lám aki a szerelem csodás és titokzatos lobogója alatt formálta a maga és felséges férje életét, rakta meg családi fészket és készült a feladatra, hogy egy koronás főnek legyen gondenyhítő menedéke és biztató anyaga: azt váratlanul egy durvább kéz kegyetlenebb történelmi küldetésbe taszította át könyörtelenül. Ő volt a gondviselőtől kiszemelve arra, hogy holttestén át lépjen közibénk a háború réme, amelynek véres feladata, hogy igazságot tegyen népek, nemzetek, országok és fejedelmek között.

Es most, amikor hadaink pártatlan kitartása és vítétsége folytán ennek az igazságnak közeledő lépteit mintha már hallanók: gondoliatunk odaszáll a fejedelmi asszonyhoz, árvák anyjához, árvák patronájához, s idezzük elszájt alakját hogy felmutassuk fogékony szívek előtt.

Mert emléket szántunk neki, hozzá méltó emléket, nem kőbe, hanem szívekbe vésvé.

Testi élete meghalt egy világkatasztrófa zord előjátékában; lelke elmul-

hatatlanul a jöteknységban, a segítségben, a szeretetben, a hálában.

Hohenberg Zsófia nevére gyermekvédelmi alapot kívánunk létesíteni s ebben fordulunk a magyar nemzet gyermekeihez, hogy segítsenek meg bennünket. Aki valaha boldog volt anyaságától, aki mint gyermek volt boldog édesanyja mellett; aki mint árva valaha könyvet ejtett és érezte felebaráta simogató kezét, avagy aki meglátta vigasztalás nélkül az árvaság keserves ábrázatát: a boldog boldogságának okáért; aki boldogtalan, az azért, mert tudja mit jelent árvának, betegnek, szegénynek, boldogtalanak lenni: mi, denki a saját jó szívéért és Hohenberg Zsófiának boldogsága teljében átlőtt anyai szívéért jöjjön és segítsen adományával nemes és szent célunkban.

A háboruban elfolyt vér, a békében folyandó könnyözön keserveit akarjuk enyhíteni és egy mártirasszony tragikus halálának emlékébe kapcsoljuk a jó cselekedet, melyre társul kérjük a magyar társadalom szívét, lelkét, eszét és becsületes két kezét, Isten és az árvák nevében.

HIREK

Hohenberg Zsófia Gyermekvédelmi Alap. A gyermekszanatóriumi mozgalom élén mint fővédnök a mártírhalált halt Hohenberg Zsófia hercegnő volt Gróf Zichy János javaslatára a Zsófia Országos Gyermekszanatórium Egyesület Hohenberg Zsófia Gyermekvédelmi Alap-ot kíván létesíteni, feladatát tűzvéni ki ezen alappal a háború által sújtott szerencsétlen árvák megmentését.

Isten és az árvák nevében fordul most ezen cél érdekében Rákosi Jenő lapunk más helyén leközölt győnyörű Szózatával a társadalom nagylelkűségéhez.

A Hohenberg Zsófia Gyermekvédelmi Alap javára szánt adományokat lapunk is elfogadja és gyűjti őket a Zsófia Országos Gyermekszanatórium Egyesület központi irodája (Budapest, VIII, Stáhlly utca 15. l. em.) tud.

Az Érdekes Ujság legújabb száma azt mutatja be, hogy milyen lesz ezután. Az Érdekes Ujság, Terjedelmében majdnem kétszer akkora, mint eddig, főtélesztve mindazokat a régen megkedvelt hasznos és szórakoztató mellékleteket, melyek a

háborús felvételek sokasága miatt kényserlőségéből kiszorultak, és gazdagodva egész sor illusztrált cikkel, melyek csak távolabbi vonatkozásban vannak a világháborúval, de főképpen igényt tarthatnak a magyar közönség érdeklődésére. Hogy az Érdekes Ujság egyetlen ugrással ilyen nagy mértékben növelje terjedelmét, annak okait talán nem is kell bővebben kifejtetni. Merül fel először haldunk a világháborúban s' minél inkább torlódnak a nagy események, annál fájdalmasabban érezte az Érdekes Ujság, hogy ha lelkiismeretesül akarja kiszolgálni a művelt magyar közönségnek mindenre kiterjedő érdeklődését, nem férhet el az eddigi szűk keretekben, mert a háború torlóddó érdekeségeinek bemutatását nem lehet korlátozni, viszont az elengedhetlen háborús anyag bemutatása hűsánságnál elnyom és kiszorít minden egyéb, aminek egy jól szerkesztett a közönség minden igényével lelkiismeretesül számoló újságból hiányoznia nem szabad. Kényelmetlennek keleti érezte a szűk terjedelmét és hetenkint fűző szívvel kellett lemondania olyan érdekes és közérdeklő anyag közléséről, mely kétségtelenül nagyon érdekli a közönség szélesebb rétegeit.

Ugy érezte, hogy majdnem kétszer akkora terjedelmre van szüksége, ha igazán teljes, a háború túl minden érdekes és jelentős eseményről beszámoló illusztrált hetilapot akar a közönségnek nyújtani és lépést őhajt tartani azszal a fejlődő közérdeklődéssel, melyet éppen a nagy világháború fejlesztett minden művelt magyar polgárban. Az Érdekes Ujság nagy közönség, amely ismeri a lap folytonos tökéletesítésére irányuló törekvését és ismeri ki próbált megbízhatóságát is, inkább fog nehány fillérrel többet adni, ha ennek ellenében abban a helyzetben lesz, hogy az Érdekes Ujságot a maénál majdnem kétszer nagyobb terjedelemben, összes régi mellékleteinek felüllesztésével és új rovattal gazdagítva kaphatja meg hetenkint. Mind össze hat fillérrel lesz drágább Az Érdekes Ujság, 24 fillér helyett 30 fillér, de ennek ellenében kétszer akkora lapot kap a közönség. Egyébként az Érdekes Ujság ismét szencziációs pályázatokat hirdet több, mint 5000 korona összegben. Az Érdekes Ujság előfizetési ára negyed évre 350 korona, fél évre 7— korona, egész évre 14— korona. Egyes példány ára 30 fillér. Az Érdekes Ujság kiadóhivatala V., Vilmos császár-út 78. szám alatt van.

A Vasárnapi Ujság június 20-iki száma azennél-
csinos képeket közli: II. Vilmos császár és Frigyes
Ágost szász király látogatását a galicziai harcúterem,
pompás felvételüket a galicziai győzelmes csatákról,
egy szép és érdekes országot az olasz háború ed-
digi gainhelyeiről, egy másikat azokról az olasz helyek-
ről, melyeket hajóhadunk és repülőgépeink bombáztak
tek stb. Szépirodalmi olvasmányok: Szemere György
és Strug András regénye, Szőlősi Zsigmond társaja,
könyvtármertés, a háború napjai stb. Egyéb közle-
mények: a hazai takarékpénztár új palotája s a ren-
dező heti rovatok: Irodalom és művészet, Sakkjáték,
Hajléhoz stb. — A Vasárnapi Ujság előfizetési
ára negyedévre 6 korona A Világkronika-val együtt
hét korona. Megrendelhető a Vasárnapi Ujság ki-
adóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4.). Ugya-
nyit megrendelhető a «Képes Néplap», a legolcsóbb
újság s magyar nép számára, félévre 2 korona 40 fill.

Az új délbácsmezei vasút. A keres-
kedelmi miniszter további 1 esztendőre elő-
munkálattal engedélyt adott Várossy Károly
budapesti lakosnak a szabadka-gombos
— palánka helyi érdekű vasut Ugombos
állomásából, eselleg Bácsordas vagy Der-
nye állomásából, kiágazólag, Vajszka, Bo-
gyán, Palona, Bácsujlak és Dunabökényi
községek érintésével a déldunavéki helyi
érdekű vasut Palánka állomásáig s innen
folytatólag Dunacséb, Dunagálos, Petrócz
Kölpény, Ósóvé és Kuczora községek érint-
tésével a magyar kir. államvasutat Ujver-
bász állomásig, illetőleg alternative Ósóvé
községtől Ókér állomásig vezetendő szab-
ványos nyomtávú gőzüzemi helyi érdekű
vasutvonallra.

A szép magyar világ Zubolyinak, a harcúterem
elcsélt kitanó irónak közvetlenül hadba vonulása előtt
irt cikkeit közli most május 2-iki legújabb számában
s Jó Pajtás kegyeltes megemlékezésével. A finom
cikkek régi magyar gyermek-életről most érdekes
dolgozat. Ugyanebbe a számba verset irt Lévy József
Sebők Zsigmond folytatja Tamásy Miklós című új,
napról-napra érdekesebbé váló regényét, Kóbor Ilona
egy arab fiúról mond kedves történetet, Elek nagyapó
rókánál komámasszonyról új mesét, Zsiga bácsi malat-
ságos munkát mond el, Rákosi Viktor folytatja A gib-
rellári összekövők című rendkívül érdekes regényét.
A rejtvények, szerkesztői üzenetek egészítik ki a szám
gazdag tartalmát.

A Jó Pajtás-t a Franklin-Társulat adja ki: előfizetési
ára negyedévre 2 korona 50 fillér, fél évre 5 korona
egész évre 10 korona. Egyes szám ára 20 fillér. Elő-
fizetéseket ellagad és mutatványszámokat küld a Jó
Pajtás kiadóhivatala Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Megölte a bátyját. Kiszácsról írják
Mertics Albert, 16 éves kiszácsi suhanc e
hé 9-én délelőtt szóváltásból kifolyólag
késsel szíven szúrta testvérbátyját, a 29 éves
János, aki nyomban meghalt. Az ifju gyil-
kóst letartóztatták és a fiatal koru bűnösök
bírószékének átadták.

Vakáció van már, most még inkább ráérnek a
fiúk, lányok olvasgatni, mint máskor s most még ked-
vezebb nekik régi kedves barátjuk a Jó Pajtás, Sebők
Zsigmond és Benedek Elek képes gyermeklapja, a mely
belső-híre egyre érdekesebb közleményekkel üzi el
előttek a vakációi unalmat, s különösen olyan gyerme-
keknek, a kiket ebben a mostani háborus időben a szü-
leik nem vhetnek el nyaralni, valóságos jótétemény.
Legújabb, június 20-iki számában is csupa érdekessé-
g érdekesebb közlemény van: Ábrányi Emil verse, Laka-
tos Lajos és Madarassy Erzsébet meséi
Sebők Zsigmond és Rákosi Viktor regény-folytatásai
s a his olvasók választásai az almanach pályakérdéseire
Zsiga bácsi mókája, stb. A rejtvények, szerkesztői
üzenetek egészítik ki a szám gazdag tartalmát.

A Jó Pajtás-t a Franklin-Társulat adja ki: előfizetési
ára negyedévre 2 korona 50 fillér, fél évre 5 korona,
egész évre 10 korona. Egyes szám ára 20 fillér. Elő-
fizetéseket ellagad és mutatványszámokat küld a
«Jó Pajtás» kiadóhivatala Budapest, IV., Egyetem-
utca 4.

**A zombori pénzügyigazgatóság mel-
lé rendelt számvevőség főnökévé a pénz-
ügyminiszter Essigmann Károly p. ú. szám-
láncosot evezte ki.**

Előléptetett bírósági tisztviselők. Az igazság-
ügyminiszter Hoffmann József szabadkai törvényszéki
és Voda József szabalyi bírói irnokot irodatizs-
tekké léptette elő.

Bírósági jegyzők előléptetése Az
igazságügyi miniszter Nyiri Bácsalmási bíró-
róság, dr. Blastyák Ferenc és dr. Matievich
Dezso szabadkai törvényszéki, dr. Szondy
István zombori törvényszéki jegyzőket a
IX. fizetési osztályba léptette elő.

A bajai izr. iskola igazgatója, a kitűnő pe-
dagógus híreben álló Scheer Bernát a napokban, 44
évi áldásos tanítói tevékenység után nyugalmába vo-
nult. Az izr. iskolásk ez alkalomból díszközgyűlést
tartott, melyen az ováció minden jeével hálmoztá el
a távozót. Dr. Lemberger ügyvéd gyönyörű szavak-
ban méltatta a derék férfiú érdemét. A vol. tanítvá-
nyok nevében Weidinger Dezso beszélt nagy hatással.

**Egy amerikai magyar házaspár szí-
ve.** Dudás Vince és neje volt bácskai, most
clevelandi házaspár közjegyzői nyilatkozat-
tal lemondta Csicskuta községben levő és
54 000 korona értékét képviselő házukról
és annak értékét a háború özvegyeinek és
árváinak javára adták át. A nyilatkozatot
Kiss Ferenc clevelandi magyar közjegyző
előtt alá írták és a clevelandi konzulátus
utján már lépéseket is tettek a jogügylet
lebonyolítása iránt.

A kiszabadult Strassnoff. A mitro-
vicai fegyházból kiszabadult Strassnoff
Ignác, a legnagyobbstílusú szélhámosok
egyike és Zágrábban meg Szegeden át
toloncuton viték haza illetőségi helyere.
Öt évi bűntétést szenvedett el csupán
azért, mert vélellenül nem miniszteri taná-
csosnak szüetett. Ő így mondja, hogy
csak ezért. Mindössze annyit csinált, hogy
utazott Zágrábba, ahol miniszteri taná-
csosnak mondotta magát s a horvát
politikuskok a bántól kezdve a legutolsó
kishivatalnokig ezen a címen ünnepelték.
Pénzt nem kért s.nkítő, mindenki maga
ajánlott fel neki kisebb nagyobb kölcsön-
öket arra az állításra, hogy a pénztárcáját
elvesztette. A törvényszéki főtárgyaláson
is vel védekezett, de a bíróság más ál-
láspontja helyezkedett s Strassnoff öt évet
töltött a mitrovicai fegyházban, nonnan
most szabadult ki. Csütörtökön érkezett
Szegedre s pénteken tovább utazott család-
ládájához Mátészalkára. A közbeeső éjsz-
kát a rendőrségen töltötte. Volt miniszteri
tanácsos, katonatiszt, volt püspök, kormány-
biztos, volt minden, minden csak épen
köznap ember nem volt s nem köznap
ember ma sem, öt évi szigorú fogság
után. Nem szegyeri a dolgait, melyekről
szinte kérkedve beszélt.

— Nahát csaltam, — mondja — persze
hogy csaltam. Miért hagyták magukat
becs p i azok az ostobák? Arró igazán
nem lehetek, ha ök elhitték nekem, hogy
én miniszteri tanácsos vagyok.

Amint állítja, sohasem pusztán a pénzért
követte el szélhámoságait, hanem inkább
mulatságból. Mulatott és szívből kacagott
az emberek ostobaságain s azon, hogy
mint görnyednek össze s mint változnak
csupa mosolygása egy kitüntetés beigé-
résére, mint ül ki az arcukra a ragyogás
egy barátságos vállveregetésre.

— Mindaddig lesznek szélhámosok —
mondotta — a mig üres, felfuji, gerincte-

len, kitüntetésekre vágyó emberek vannak
és ha ezek kifogynak, akkor a szélhámo-
sok is kénytelenek lesznek becsületes mun-
kára fanyalodni.

Ezt a sok kalandjából leszűrődött filo-
zófiai elvét különben meg lehet találni az
emlékirataiban is.

Aratógépek a gazdáknak. A földmí-
velésügyi miniszter, hogy az aratási mun-
kák folyamán netán mutatkozó munká-
hiány következtében a terméseredmény ne
veszélyeztesse, a minisztertanács hozzá-
járásával több száz darabból álló arató-
gépkészletet létesített. Minthogy a rendkí-
vüli viszonyok folytán a vasuti szállítás
igen gyakran a szokottnál hosszabb időt
vesz igénybe, sőt bizonyos vonalakon
néha napokig szünetel, ugy rendelkezett
hogy aratógépek nagyobb része az ország
kü önbözhő vidékein raktározassanak, és
pedig a gyors szállítás biztosítása céljából
elő lehetőség a vasuti állomásokon levő
erre alkalmas vasuti raktárakban. A termés
biztosítása céljából beszerzett marokiakó
aratógépek a következő helyeken raktároz-
tataak: Nagyvárad, Arad, Zombor, Nagy-
becskerek, Temesvár, Győr, a hol a mag.
kir. gazdasági felügyelőség vezetőjét, Pápa,
Hódmezővásárhely, a hol a földművelési
iskola igazgatóját, Gödöllő, ahol a m. kir.
ko. onaurada'om igazgatóját és végül
Nagyvárad, ahol az ottani kirendeltség ve-
zetőjét bízta meg az aratógépek eladásá-
val. A gépek felszerelve, a szállítás al-
mas állapotban állanak az illető raktárakban.

— **Megbűn ödött a kíváncsiságáért.**
Pozsonyot írják: Tegnap reggel a bécsi
személyvonat Dévényújfaluról egy borzal-
mas égési sebekek borított vasutat hozott
Pozsonyba. Az illető Jesz József 20 éves
vasuti alkalmazott, a ki rendszerint a tala-
tsánál segédkezett. A dévényújfalui állomá-
son vesztéglő thervonatt egyik benzint
szállító tartányát akarta Jesz megnézni,
mert kíváncsi volt, vajjon van-e benne és
mennyi benzint. J sz felkapaszkodott a tar-
tányra, s mivel már sokat volt, lámpáját is
magaival vitte felnyitotta a tartány fedelét
és látván, hogy az üres, lámpájával bevilá-
gított, a tartány belsejébe. Ebben a pillá-
naiban felrobbantak a tartányban össze-
gyűjtött gázok és Jesz fejét és kezét bor-
zalmasan összeégettek. A szerencsétlen em-
bert beszállították Pozsonyba, a hol ápo-
lás alá vették. Az orvosok remélik, hogy
életben marad.

Besorozták a táblabíróit. Kolozsvárról
öreg unjonok sorozásán már reggel hét
óra előtt olt vot a katonajelöltek között
feltűzött rózsával a mellén dr. Jekey Dá-
niel táblabíró. Barátjai, ismerősei mondták
neki hogy jó lesz nem legénykedni,
mert még be találják sorozni. Voltak, akik
azt a megjegyzést tették, hogy úgy se
veszik, mert tulkarcsu nem kell félni. Azon-
ban az évelődéseket ezzel a kijelentéssel
háriotta el:

— Mint annak idején, ugy most is, ki-
tűzött virággal jöttem a sorozásra. Így
kell megjelenni ezen a nagy napon. Ha
bevesznek, büszke leszek rá.

Alkalmasnak találták, besorozták. Délu-
tán volt eskütétel, melyen szintén az el-
sők között jelent meg és arca még sok-
kal derűsebb volt és kabátjára egy egész
friss piros rózsát volt fűtve. Kérdezték
tőe, hogy a család mit szót a besorozás-
hoz, mire vigan felelte:

Kissé leh ngolta őket, de mondtam
nekik, hogy legalább én is részt vehetek
ebben a szent, nagy világháboruban.

Nyomatott Csernicek Imre könyvnyomdájában
Palánkán. (Bácsmezeje.)